

BUZA LÁSZLÓ NYOLCVANÉVES

Buza László akadémikus, a nemzetközi jog tanára nyolcvanéves. Ez alkalomból bensőséges ünnepeken köszöntötték kollégái, munkatársai, régi és jelenlegi tanítványai. A ma is aktív tudóst és tanárt ünnepeltük, aki fáradhatatlanul, fiatalos munkakedvvel dolgozik.

Alkotóműhelye hosszú évtizedek óta az egyetemi tanszék. E tanszék méreteiben mindig kicsiny volt, de *sohasem szűk*, ablakai nyitottak voltak, s helyt kap itt ma is mindaz, ami új és emberi. Ami a népek békes együttélésének az ügyét szolgálja. A személyes kapcsolatok és a nyomtatott betű révén állandó érintkezésben áll a nemzetközi jog hazai s külföldi művelőivel. E tanszék — az egész egyetem — biztosította és biztosítja Buza László professzor számára a munka feltételeit. Az alkotómunkáét, amely nélkül sohasem tudott volna megenni.

Vinkler László rajza

Nem zárkózott és nem zárkózik a tudomány elefántcsont-tornyába, egész életfelfogásában a társadalom embere. Nagy gonddal előkészített egyetemi előadásai mindig tartalmaznak valami új meglátást, eredeti gondolatot. E sorok írója alig három éve hallgatta ezeket az előadásokat, figyelte a professzor szavait és jegyezte gondolatait. Az élmények és benyomások még frissek, s azóta is gyarapodtak. Feladata mégsem könnyű: a tudóst és professzort, *az embert* szeretné bemutatni, egy gazdag élet munkásságát szeretné egy nem szakfolyóirat korlátozott keretei között, ha csak oly vázlatosan is, érzékeltetni. S ha mindezt megpróbálja, akkor sem teheti a tudósi életműhöz mért eszközökkel, csupán a tollrajz és a beszélgetés adta lehetőségekkel élhet.

Buza professzor tudományos és oktatói tevékenysége csaknem hat évtizede kezdődött. Első szakcikke 1907-ben jelent meg, s 1908 őszén lett a közjog, politika és nemzetközi jog tanára a Sárospataki Református Jogakadémián. A fiatal jogtanár tollából néhány éven belül két — szocialista államjogászaink által is mindmáig jelentős figyelemre méltatott — „általános államjogi” monográfia: az *Allamterület és területi felségjog* (1910) és *A miniszterek jogi felelőssége* (1911), látott napvilágot. Mellettük kisebb-nagyobb cikkei, tanulmányai jelentek meg a századelő magyar társadalomtudományi és jogi folyóirataiban: a Huszadik Században, a Magyar Társadalomtudományi Szemlében, a Jogtudományi Közönyben, a Magyar Figyelőben és másokban. E folyóiratokról ma már csak a kutatók törlik le időnként a könyvtárak porát, mint ahogyan Buza László ekkori témái is — Bosznia–Hercegovina államjogi helyzete, az obstrukció jogtana, a korabeli választójog, az 1967. évi XII. tc. jogi természetű, a királlyal kapcsolatos kérdések stb. — ma már jórészt csak a historikusoknak szolgálnak értékes adalékkul.

Saját idejükben, a század első két évtizedében viszont a magyar politikai élet és a tudományos viták homlokterében állottak e problémák. A napi politika iránt korán megnyilvánuló figyelme, az ellenzéki szellemű családi környezet (apja a sárospataki kollégium tanára volt) s igen alapos felkészültsége mind-mind arra indították, hogy a tudomány akkor leghaladóbb eszközeivel, módszereivel kifejtse véleményét: *állást foglaljon*. Buza László e korai — s általában egész felszabadulás előtti működésével — a polgári magyar közjogi pozitívizmus nehezen érvényesülő, kicsiny táborába tartozott. Azok közé, akik egyenlőtlen harcot vívtak a feudális